

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **H.**, so sídlom v P., proti žalovanému **P. K.**, bývajúcemu v T., o zaplataenie 382,25 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 4 C 105/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. októbra 2012 sp. zn. 5 Co 291/2012 takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. októbra 2012 sp. zn. 5 Co 291/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom zo 4. mája 2012 č.k. 4 C 105/2012-28 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 16,60 € s 8,76 % ročným úrokom z omeškania od 8. mája 2009 do zaplataenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol a v ďalšom výroku vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení súd prvého stupňa uviedol, že žaloba žalobkyne na zaplataenie sumy 382,25 € s príslušenstvom je dôvodná iba čiastočne. V rámci dojednávania úverovej zmluvy žalobkyňa vopred vnútila žalovanému aj iný úkon, než iba ten, ktorý bol v danom okamihu vo sfére jeho záujmu. Spôsob konania žalobkyne možno podľa názoru súdu prvého stupňa považovať za nekalú obchodnú praktiku, ktorej nemôže byť poskytnutá súdna ochrana. Z toho dôvodu pokiaľ žalobkyňa poskytla žalovanému finančné prostriedky na základe neplatného právneho úkonu, vzniká jej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. a to na základe plnenia z neplatného právneho úkonu. Keďže žalobkyňa žalovanému poskytla plnenie vo výške 707,03 € z čoho jej žalovaný vrátil iba 690,43 €, tak rozdiel predstavuje 16,60 €, ktoré je žalovaný povinný žalobkyni vydať. Vzhľadom k tomu súd považoval žalobu žalobkyne za dôvodnú iba do sumy 16,60 €

s príslušenstvom a vo zvyšku podanú žalobu ako nedôvodnú zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, ktoré Krajský súd v Nitre ako súd odvolací uznesením z 31. októbra 2012 sp. zn. 5 Co 291/2012 odmietol. V druhom výroku uznesenia vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že odvolanie žalobkyne nespĺňa náležitosti uvedené v § 205 ods. 1 v spojení s § 42 ods. 3 O.s.p., pričom písomné uvedenie dôvodov odvolania žalobkyňa súdu do konca uplynutia lehoty na podanie odvolania v zmysle § 205 ods. 3 O.s.p. neoznámila. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa v zákonnej 15 dňovej lehote na podanie odvolania neuviedla žiadne odvolacie dôvody, doplnenie dôvodov podala až po uplynutí zákonnej odvolacej lehoty, v ktorej mohla odvolanie o dôvody doplniť, odvolací súd jej odvolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p., ako odvolanie, ktoré nemá náležitosti odvolania. Ďalej odvolací súd uviedol, že nebol povinný vyzývať žalobkyňu na doplnenie chýbajúcich náležitostí odvolania v zmysle § 211 ods. 1 prvej vety O.s.p., keďže žalobkyňa je v konaní zastúpená jej právnym oddelením a súd v takom prípade nemá poučovaciu povinnosť. Poukázal tiež na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 151/2005. O trovách odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (per analógiám) tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, pretože odmietnutie odvolania sa svojimi účinkami rovná zastaveniu konania.

Predmetné uznesenie krajského súdu napadla žalobkyňa dovolaním. Žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedla, že doplnila svoje včas podané blanketové odvolanie o dôvody predtým, ako o predmetnom odvolaní rozhodoval krajský súd, preto naň malo byť prihliadnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníčkou konania, preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné

rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. dovolateľka tvrdila, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm. f/.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhnovať dôkazy a pod.). Takýmto procesným právom účastníka je i to, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa, s ktorým nesúhlasí, bolo na základe jeho odvolania preskúmané odvolacím súdom.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.). Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a), f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p.; ak boli dodržané podmienky podľa § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1 O.s.p.

Súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p., aby chýbajúce náležitosti doplnil a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. Ak sa aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ak ide o oneskorené odvolanie alebo podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu (§ 209 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 211 ods. 1 veta prvá O.s.p., ak súd prvého stupňa nesprávne postupoval podľa § 209 ods. 1 O.s.p., odvolací súd sám vyzve toho, kto podal odvolanie, aby doplnil chýbajúce náležitosti a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa podala proti rozsudku súdu prvého stupňa 6. júna 2012 (v predposledný deň odvolacej lehoty) na pošte tzv. blanketové odvolanie, v ktorom uviedla, že ho odôvodní v lehote 20 dní. Opravný prostriedok odôvodnila podaním doručeným súdu prvého stupňa 27. júna 2012. Súd prvého stupňa následne predložil vec odvolaciemu súdu na prejednanie odvolania. Odvolací súd toto odvolanie odmietol s poukazom na § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. majúc za to, že nespĺňa náležitosti uvedené v § 205 ods. 1 v spojení s § 42 ods. 3 O.s.p. Vychádzal z toho, že žalobkyňa do uplynutia odvolacej lehoty dôvody odvolania neoznámila. Na následné doplnenie odvolania odvolací súd neprihliadol s odôvodnením, že rozsah a dôvody odvolania bolo možné rozšíriť (t.j. uviesť aj do samotného základu) len do uplynutia odvolacej lehoty, čo žalobkyňa nestihla. Vyslovil názor, že nebol povinný vyzývať žalobkyňu na doplnenie chýbajúcich náležitostí odvolania v zmysle § 211 ods. 1 prvej vety O.s.p., keďže žalobkyňa je v konaní zastúpená právnym oddelením a súd v takomto prípade nemá poučovaciu povinnosť o procesných právach a povinnostiach účastníkov. Napokon poznamenal, že predmetná výzva na odstránenie väd odvolania by bola prísne formalistická, nakoľko uvedenie dôvodov odvolania žalobkyňou by bolo zaslané súdu až po uplynutí odvolacej lehoty, v ktorej musí byť odvolanie odôvodnené. Tento záver odvolacieho súdu nie je správny.

Rozsah a dôvody odvolania môže odvolateľ meniť, modifikovať a dopĺňať. Toto právo však môže v zmysle § 205 ods. 3 O.s.p. využiť len do uplynutia odvolacej lehoty. Hoci uvedené ustanovenie umožňuje odvolateľovi rozšíriť rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a rozšíriť dôvody odvolania len do uplynutia lehoty na odvolanie, zo žiadneho ustanovenia nevyplýva, že by sa toto obmedzenie vzťahovalo aj na možnosť odvolateľa odstrániť vadu odvolania a dodatočne uviesť dôvody, ktoré v odvolaní absentujú úplne. V danom prípade sa nejedná o rozšírenie dôvodov odvolania, ale o odstránenie chýbajúcich podstatných náležitostí odvolania. Nemožno totiž rozširovať niečo, čo vôbec nie je v odvolaní uvedené. Ustanovenie § 205 ods. 3 O.s.p. sa týka len lehoty, v ktorej môže odvolateľ rozširovať rozsah a dôvody odvolania, neurčuje ale lehotu, v ktorej má odvolateľ možnosť odstrániť vady podaného opravného prostriedku. Ak k odstráneniu vady odvolania dôjde do rozhodnutia odvolacieho súdu, je právne významné, že v čase jeho rozhodovania (§ 154 ods. 1 O.s.p. a § 167 ods. 2 O.s.p.) je vada odstránená; irelevantné je, či k jej odstráneniu došlo po súdom určenej lehote na odstránenie vady alebo po uplynutí odvolacej lehoty (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 32/2005, sp. zn. 5 Cdo 268/2009, sp. zn. 6 Cdo 30/2012).

V danom prípade odvolateľka vady odvolania odstránila ešte pred predložením veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Irelevantné bolo, že k odstráneniu došlo po uplynutí odvolacej lehoty.

Dovolací súd nepovažuje za náležitý odkaz odvolacieho súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 151/2005. Predmetné rozhodnutie totiž rieši inú procesnú situáciu. Je založené na tom, že odvolací súd správne ustálil, že účastník ani po výzve súdu prvého stupňa vady odvolania neodstránil, resp. odvolanie nedoplnil o náležitosti v zmysle poučenia súdu prvého stupňa a z jeho odvolania ešte ani v čase rozhodovania odvolacieho súdu jasným a zrozumiteľným spôsobom nevyplývalo, v čom účastník konkrétne videl nesprávnosť napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa alebo jeho postupu.

Odvolací súd sa nesprávne vysporiadal i s ustanoveniami § 209 ods. 1, § 211 ods. 1 veta prvá a § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. Ak odvolanie nemá náležitosti uvedené v § 205 ods. 1 a 2 O.s.p., možno ho odmietnuť, len ak odvolací súd nemôže pre nedostatok týchto náležitostí postupovať v opravnom konaní tak, ako mu ukladá zákon, t.j. prejednať ho a rozhodnúť o ňom a zároveň ten, kto odvolanie podal, bol súdom prvého stupňa (§ 209 ods. 1 O.s.p.) alebo odvolacím súdom (§ 211 ods. 1 O.s.p.) vyzvaný a správne poučený o tom, ako má

chýbajúce náležitosti doplniť. Súd plní svoju povinnosť podľa § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1 O.s.p. bez ohľadu na to, či odvolacia lehota už uplynula a tiež bez ohľadu na skutočnosť, či je účastník zastúpený advokátom, resp. má sám právnické vzdelanie. Ak by preto účastník sám svoje odvolanie neodôvodnil, bolo by povinnosťou prvostupňového, resp. odvolacieho súdu vyzvať ho na odstránenie vady odvolania s poučením o spôsobe ako má postupovať, a tiež o následkoch nesplnenia si svojej povinnosti. Až potom by mohol odvolací súd pristúpiť k odmietnutiu odvolania účastníka, ktoré by stále nemalo požadované náležitosti.

Žalobkyňa teda dôvodne vytýkala, že rozhodnutie odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pretože odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, znamenajúce porušenie práva na spravodlivý proces, zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť, dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. marca 2013

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová